

חגיגת צבעים, מרוקו במבט עיצובי

במסע זה נפגשתי עם כל הנקודות הללו, נפגשתי עם נופים עוצרי נשימה, מקומות שנחרטים בזיכרון החיים, עם אנשים ונשים מדהימות ששברו מוסכמות חברה (מסורתית-דתית) ועם המון, המון עיצוב מקומי מסורתי ועיצוב עכשווי בהשפעות מקומיות. מהצפון ועד מדבריות הסהרה, נפגשתי בעיצוב, בחומר, בצבע, בצורה המספרת סיפור. אופייה הים תיכוני של שפשוואן מתבטא בשילוב של אדריכלות צפון אפריקאית עם אלמנטים מאזור אנדלוסיה שבספרד, עיצוב ואסתטיקה, בצבעים מרהיבים של לבן בוהק וכחול מהמם, בין חומותיה של פס העתיקה ניתן לגלות עולם ומלואו: מסגדים, ארמונות, מבני קבורה ומדרסות, המשתלבים באווירת השווקים הסגוניים, איפראן, "שוויץ של מרוקו" עיירת נופש הטובלת ביער ארזים ואלונים ובתים המעוצבים בסגנון איפראני, אל הדיונות החול המרהיבות והמפורסמות, צבעים משתנים לאור השמש השוקעת, ואל הרי טרשים סגולים-אדומים, קסבות חומות ונאות מדבר ה"מכתימים" בירוק את פני השטח, רכסי האטלס במעבר ההרים טיין-טיצ'קה, מעבר הרכב הגבוה במרוקו (2,260 מ') ועד למראקש, אחת הערים היפות במרוקו. ובין כל היופי הזה, נמצאים גני מאז'ורל, המבטאים היטב אסתטיקה יופי מהם. זהו גן יפהפה שנוצר על ידי אומן צרפתי ועבר לידיו של מעצב האופנה איב סן לורן. הגן מציג סוגי צמחיה וקקטוסים מכל העולם, במשחק של צורות וצבעים. אני חושבת שזהו תחילתו של רומן בניו לבין מרוקו, לבטח עוד אגיע לשם שוב.

* הטיל נערך ע"י אסטה וסראנגה, טיולי נשים בעולם, למקומות מיוחדים. www.astha-suranga.co.il

אהבתי לחומרים גולמיים, לטקסטורות של הטבע, הובילו אותי לדרכים, מרוקו הייתה יעד על הפרק, נסעתי למחוזות רחוקים, לארווינט השופע, הנועז, שסיקן אותי לאורך שנים וחרץ את החלטתי הסופית בגין קריאת הספר "בן החולות" של טאהר בן ג'לון, סופר ומשורר מרוקני שחי ועבד בצרפת החל מ-1971, וכתב בשפה הצרפתית.

"היה היה איש מוסלמי ולו שבע בנות. והאיש פילל לבן זכר. כאשר עמדה אשתו ללדת בפעם השמינית גנר אומר שהילוד הזה יהיה בן. נולדה לו בת וקראו את שמה אחמד. ומלו אותה וגידלה כבן זכר ואת מינה האמיתי הסתירו. והילד גדל והיה לעלם ואחר כך לאיש, וחי את כפילותו בנפשו ובבשרו, בכאב ובתאוה, בסלידה ובתשוקה". את הסיפור הזה, הגע בין מרחביהם הקסומים של האגדה ומחוזותיו הפרועים של הדמיון ובין הקרקע הלא-מוצקה של מציאות חברתית ממשית מאוד - המציאות של החברה המוסלמית המרוקנית - שם הסופר בפיו של מספר עממי אלמוני בכיכרה של עיר. המספר נעלם פתאום באמצע סיפורו ואחדים ממאזיניו הם שטוים סוף לסיפור, גרסאות שונות, כל אחד כיד דמיונו ומשאלותיו ופחדיו. וכך נוצרת יצירה יפה ורב-פנים, היונקת, כמדומה, במידה שווה מחיבוריה של אלמנות הסיפור הקדומה, אמנות הסיפור בעל-פה, ומחדותיה ולבטיה של העת החדשה. על-ידי שילובם של שני המקורות האלה, הרחוקים כל-כך זה מזה, מורחבים כאן בדרך מקורית ומעניינת גבולותיה של הסיפורות.

ספר זה השאיר בי חותם עמוק, היכולת לשזור במילים את השוני בין מזרח למערב, בין כוחה של אמונה לתשוקה, בין מותר לאסור, בין יופי של המדבר ליופייה של העיר האירופאית, בין הכובש לנכבש, השולט והשולט, זהו סיפורה של מרוקו, עברה אל מול עתידה, אמונה מול פתיחות, עוני מול עושר, פשטות אל מול הקדמה.

נסעתי למרוקו, 12 יום של חגיגת צבעים, מדינה צבעונית, מהאנשים ועד לנופים המשתנים מצפון לדרום המדינה, מהרי האטלס המושלגים לדיונות של הסהרה.

סופרים ושחקנים, מוסיקאים ורומנטיקנים יצרו למרוקו דימוי של פנטזיה חושנית וממכרת. יש שיטענו כי הדימוי הפך למציאות... ואכן מרוקו מעוררת תחושות שונות בלב המבקר בה ואולי ברב-גונית זו מונח קסמה. בטיל זה חלפתי על פני נופי טבע המשלבים את הרי האטלס, מדבר הסהרה, קניון הטודרה והדאדס וחוף האוקיינוס האטלנטי. ביקרתי בערים קסומות: שפשוואן הציורית, רבאט הבירה המטופחת, פס השופעת אומנויות מקומיות, מראקש התוססת המציגה שילוב מרתק של עיר עתיקה וחדשה ואסוורה - עיר הנמל היפה. טיול אשר שם דגש על היכרות עם התרבות, באמצעות מפגשים עם האוכלוסיה המקומית, אנשים חמים, מחויכים, שמחים בחלקם, אוהבי אדם, מקבלים אורחים בדיים פתוחות, לב חם והמון שמחת חיים.

חוויה חושית מרתקת בתחומים שונים של החיים, מההיסטוריה של המדינה הנכבשת וההשפעות השונות ועד האמנות העכשווית ומה שביניהם, היוצרות של שכבות מספרות סיפור, סיפור של מקום, אנשים, חומרים. טבע משגע ובעצם מה לא - חווית חושים, חגיגת צבעים.

חגיגה על סרגל הזמן, בין מלאכות מסורתיות של בעלי מלאכה היוצרים בחומר (חימר) קרמיקה, קליעה, סריגה, טקסטיל, עור, ריקוע, פסיפס, אנשים כמו ידיהם יוצרים מוצרים, חפצים, יצירות אמנות וזה נוגע בי, מחבר אותי למקום מדויק בתוכי, היוצר סוג של התרגשות גדולה.

כבר כמה שנים טובות אני עוקבת אחר עיצוב מרוקאי עכשווי, זה קורה בעקבות נסיעות של מעצבים מערביים לעבר שווקים אונטניים והחיבור - מנצח.